

Пастарнак Р. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В УМОВАХ РИЗИКУ

За сучасних умов успішне функціонування економічних суб'єктів залежить від забезпечення їх економічної безпеки. В загальноприйнятому тлумаченні економічна безпека підприємства – це «комплекс заходів, реалізація яких дає змогу забезпечувати економічну стабільність підприємства та його розвиток за невизначеності внутрішнього і зовнішнього середовища та ризику інвестиційної діяльності» [3].

Досягти економічної безпеки підприємства дозволяють ряд заходів, які направлені на виконання захисної функції інтересів підприємства від впливу ризикових факторів, тобто зовнішніх і внутрішніх загроз. До таких заходів відносять організаційно-управлінські, режимні, технічні, профілактичні та пропагандистські. Для того, щоб уникнути негативного впливу факторів на економічну безпеку підприємства потрібна якісна організація процесів аналізу, оцінки та обліку, також необхідно досягти максимального зниження ризику інвестиційної, фінансово-економічної та інших видів діяльності [2]. Успішне функціонування суб'єкта підприємництва та його неперервний розвиток залежить від економічної безпеки підприємства та її складових: фінансової, інформативної, екологічної, підвищення продуктивності праці, підвищення конкурентоспроможності, зниження виробничих та інвестиційних ризиків.

Це може бути реалізовано шляхом впровадження відповідних механізмів управління підприємством. Таке управління має забезпечувати керівництво на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях управління[1].

Стратегічний рівень управління передбачає проходження чотирьох стадій. На першій стадії відбувається формулювання даних; друга стадія – перевірка досягнення вибраних значень; на третій стадії відбувається вибір корегуючих заходів відповідно до виявлених зовнішніх на внутрішніх ризикових факторів

та оціненого рівня небезпеки, це дає можливість прийняти рішення щодо змін; четверта стадія – ефективні дії при управлінні ризиками.

На тактичному рівні управління для забезпечення економічної безпеки необхідно:

1) визначити способи управління інвестиційними ризиками, відбувається контроль досягнення обраних значень;

2) здійснити вибір заходів коригування на підставі проведеного дослідження ризикових факторів (зовнішніх та внутрішніх) та оцінки рівня небезпеки, це дає можливість прийняти рішення про коригувальні дії;

3) реалізувати дії, які є ефективними щодо управління ризиками.

На оперативному рівні управління вибираються заходи щодо коригування, які лежать в основі результатів досягнення вибраних значень. Ці заходи дозволяють розпочати ефективні дії щодо управління інвестиційними ризиками.

У складі економічної безпеки виділяють такі функціональні складові підприємства:

1) фінансова складова показує здатність пристосовуватися до навколишнього середовища, яке постійно зазнає змін;

2) кадрова (інтелектуальна) складова відповідає управлінню робітниками та ефективному плануванню, підтримує збереження та розвиток інтелектуального потенціалу підприємства;

3) техніко-технологічна складова визначає потенціал для розвитку підприємства та відповідність стандартам технологій підприємства;

4) інформаційна складова, що підтримує важливість інформаційно-аналітичного забезпечення господарської діяльності підприємства;

5) екологічна складова передбачає відповідність ступеня відтворення екологічного контролю та відповідність норм впливу на оточуюче середовище усіх вимог законодавства;

6) силова складова визначає ступінь безпеки інформаційних ресурсів та майна підприємства, фізична захищеність робітників підприємства;

7) політико-правова складова показує можливість адаптації підприємства до змін в законодавстві та відноситься до формування нормативно-правового забезпечення діяльності підприємства.

Система функціональних складових економічної безпеки має забезпечувати:

- екологічну безпеку;
- правову захищеність всіх видів діяльності;
- високий рівень конкурентоспроможності та незалежності технічного потенціалу;
- високий рівень інтелектуального потенціалу підприємства;
- доцільне застосування кадрових ресурсів;
- незалежність підприємства та його фінансова стійкість за рахунок інвестиційної діяльності;
- наявність необхідної кількості інформації для підтримання високого ступеня ефективності інноваційного управління;
- захист майна підприємства та життя працівників.

Отже, для забезпечення економічної безпеки підприємства необхідно мінімізувати ризики, що супроводжують діяльність підприємства шляхом їх постійного моніторингу та максимізувати ресурси (матеріальні, трудові, фінансові, інформаційні, технологічні, технічні) та інтелектуальний потенціал [4]. Для сприяння середовища економічної безпеки виробництва підприємства опрацьовуються доцільні програми та стратегії, складовими яких є політична, економічна, інформаційна, енергетична та екологічна безпеки [5].

Список використаних джерел:

1. Білошкурська Н.В. Особливості формування рівнів економічної безпеки / Н.В. Білошкурська // Економіка. Фінанси. Право. – 2011. – № 5. – С. 7–10.
2. Зачосова Р.В. Класифікація загроз сталості економічної безпеки компаній з управління активами / Н.В. Зачосова // Економіка Фінанси Право. – 2010. – № 3. – С. 7–12.
3. Лянной Г.Л. Система экономической безопасности предприятия / Г.Л. Лянной // BOS – журнал о личной и коммерческой безопасности. – 2006. – № 7. – С. 16–19.
4. Малютін О.К. Інвестиційна складова економічної безпеки країни / О.К. Малютін // Сучасні проблеми економіки та менеджменту : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. – Львів, 2011. – С. 550–551.

5. Смоквіна Г.А. Сучасні підходи до оцінки економічної безпеки промислового підприємства: теоретичний досвід і практичне використання / Г.А. Смоквіна // Бізнес-Інформ. – 2015. – № 11. – С. 231–239.
6. Гринько Т.В. Фактори формування економічної безпеки підприємства / Т.В. Гринько, Л.В. Лисенко // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2014. – Випуск 8 (3). – №10/1. – Т. 22. – С. 85-90.
7. Гринько Т. В. Механізм функціонування суб'єктів підприємництва в контексті економічної безпеки країни / Т. В. Гринько, Т.З. Гвініашвілі // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – Вип. 3(15). – С. 58-64.